

Nr 67.

Ankom till riksdagens kansli den 13 juni 1941 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag till ändring i vissa delar av reglementet för riksgäldskontoret.

I skrivelse till bankoutslottet den 21 maj 1941 hava fullmäktige i riksgäldskontoret överlämnat förslag till ändrad lydelse i vissa delar av gällande reglemente för riksgäldskontoret.

Till stöd för ändringsförslagen hava fullmäktige anfört följande:

Vid 1941 års lagtima riksdag har slutligt godkänts ändrad lydelse av § 63 regeringsformen, varigenom bestämmelserna om två summor för oförutsedda händelser — det större och det mindre kreditivet — hava ersatts med bestämmelser om allmän beredskapsstat och beredskapsstat för försvarsväsendet. Härav påkallas redaktionella ändringar i reglementet, nämligen borttagande ur § 16 av orden »de i regeringsformen omförmälda kreditivens utbetalning» och ur § 24 »för ifrågakommande utbetalningar å de enligt § 63 regeringsformen på riksgäldskontoret anvisade kreditiven» ävensom utslutande ur reglementet av §§ 47 och 48.

Enligt § 23 äger suppleant för fullmäktig, vilken inkallas till deltagande i sammankomst att, förutom resekostnadsersättning och traktamente enligt vad som gäller för riksdagens ledamöter vid resa till och från riksdag, åtnjuta dagtraktamente, som för suppleant, bosatt i Stockholm, utgår med 20 kronor och för annan suppleant med 27 kronor. Då det dagtraktamente på 25 kronor, som enligt förut gällande bestämmelser utgått för resa till och från riksdagen vid dennas början och slut, borttagits genom 1941 års stadga om ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande, erfordras ändring i § 23 till förhindrande av att suppleant, som inkallas till deltagande i sammankomst, lider minskning i de förmåner, som för närvarande tillkomma honom. Därvid bör emellertid iakttagas, att enligt praxis endast ett resetraktamente å 25 kronor hittills uttagits för hela resan från hemorten och åter. Följande lydelse föreslås för § 23:

Suppleant för fullmäktig, vilken inkallas till deltagande i sammankomst, äger att, förutom resekostnadsersättning efter samma grunder som ledamot av riksdagen samt traktamente för resa från hemorten och åter med 25 kronor, åtnjuta dagtraktamente, som för suppleant, bosatt i Stockholm, utgår med 20 kronor och för annan suppleant med 27 kronor för varje sammankomstdag.

De till suppleanterna nu utgående dagtraktamentena å 20 respektive 27 kronor för varje sammankomstdag överensstämmer med de arvoden, som utgå till kyrkomötesledamöter och statsrevisorer. Därest ändring beslutas

i fråga om nämnda arvoden, bör därför också motsvarande ändring vidtagas beträffande berörda dagraktamenten.

I § 31 första stycket föreskrives, att obligationer, som utfärdas av riksgäldskontoret, skola vara försedda med fullmäktiges och riksgäldsdirektörens namnteckningar i facsimiletryck. Andra stycket innehåller bestämmelser angående namnteckningar i fråga om andra förbindelser än obligationer. Paragrafen upptager sålunda ej några särskilda föreskrifter beträffande premieobligationer liksom ej heller i fråga om sparobligationer, vilka sistnämnda hava försålts sedan den 12 januari 1940. Vad angår premieobligationer, som löpa med ränta, förses de med namnteckningar på sätt i fråga om övriga obligationer är föreskrivet, medan premieobligationer, vilka ej löpa med ränta, tidigare varit försedda med ordförandens och deputerades namnteckningar i facsimiletryck samt i fråga om 1936 års premieobligationslån allenast med ordförandens namnteckning men beträffande det senast utgivna lånet — 1940 års premieobligationslån — upptagit ordförandens och riksgäldsdirektörens namnteckningar i facsimiletryck. Vidkommande sparobligationer hava dessa en annan karaktär än övriga av riksgäldskontoret utgivna obligationer, i det att de för att vara gällande skola vid inköpet insättas i en för obligationsägaren utfärdad bok, benämnd sparobligationsbok. Sparobligationerna upptaga endast riksgäldskontorets namn men däremot ej något personnamn. På grund av vad sålunda anförts synes det lämpligt, att i § 31 första stycket efter »facsimiletryck» göres följande tilllägg »dock att beträffande premieobligationer, som icke löpa med ränta, och sparobligationer antalet namnteckningar må efter fullmäktiges bestämmande begränsas eller ock desamma helt uteslutas».

I § 36 stadgas, att fordran på grund av riksgäldskontorets obligationer *av de lån, som fullmäktige bestämma*, kan genom obligationers inlämnande till riksgäldskontoret förvandlas till en i statsskuldboken införd fordran. Enligt en år 1940 beslutad ändring i 8 kap. 8 § tredje stycket lagen om förmynderskap den 27 juni 1924 gäller från och med den 1 januari 1941, att omyndig tillhöriga, under förvaltning av förmyndare stående obligationer, som utfärdats av svenska staten, skola, såframt ej obligationerna äro nedsatta i öppet förvar hos bank eller överförmyndaren medgiver undantag, inskrivas i statsskuldboken med förbehåll att kapitalbelopp å inskriven fordran eller därå utställda obligationer eller ock inskriven obligation belöpande kapitalbelopp ej må lyftas utan överförmyndarens tillstånd.

Då nämnda av Kungl. Maj:t och riksdag samfällt beslutade föreskrift avser obligationer i allmänhet, vilka utfärdats av staten, torde fullmäktiges befogenhet att bestämma de lån, som inskrivning i statsskuldboken må avse, få anses upphävd. Orden »av de lån, som fullmäktige bestämma» böra därför utgå.

§ 37 innehåller stadgande därom, att obligation, som försetts med påskrift, att den gäller endast i viss mans hand, må, på framställning av dess ägare, göras ånyo gällande i varje innehavares hand, under de villkor i avseende på behöriga anteckningar å själva obligationen samt i kontorets räkenskaper, som fullmäktige äga föreskriva.

Stadgandet har haft denna lydelse sedan 1915. Tidigare hade stadgandet följande innehåll:

»Till innehavaren ställd obligation må, då därom hos fullmäktige göres framställning, på viss namngiven person överlätas för att endast i dennes hand vara gällande samt, därest ägaren sedermera det önskar, ånyo kunna

göras gällande i varje innehavares hand, allt under de villkor i avseende på behöriga anteckningar å själva obligationen samt i kontorets räkenskaper, som fullmäktige äga föreskriva.»

Då påskrifter av angivet innehåll ej verkställt efter stadgandets ändring år 1915 och samtliga då utelöpande statslån numera förfallit till betalning, förefinnes ej längre anledning att bibehålla stadgandet.

Enligt § 39 skola riksgäldskontorets kontanta tillgångar, såvitt och så länge de icke behöva användas för samma verk åliggande utbetalningar, insättas i riksbanken eller placeras i lätt förytterliga valutor. Då riksgäldskontoret begagnar sig av, förutom checkräkning hos riksbanken, även av postgirokonto, bör efter ordet »eller» tilläggas »å postgirokonto eller». I samband härmed bör i § 43 sista stycket framför »placeras» införas »insättas å postgirokonto eller».

Vid 1941 års lagtima riksdag slutligt godkänd ändrad lydelse av § 98 regeringsformen påkallar ändring i reglementets § 61 mom. 1 b), vilket stadgande förslagsvis bör erhålla följande lydelse:

»enligt § 98 regeringsformen att, om justitieombudsmannens eller militieombudsmannens ställföreträdare skulle avsäga sig det erhållna förtroendet eller han övertagit ombudsmansämbetet eller hans befattning eljest bliver ledig samt val av ställföreträdare erfordras under det lagtima riksdag ej är församlad, utöva riksdagens rätt härutinnan».

Enligt stadgande i § 5 i de av 1914 års senare lagtima riksdag fastställda *bestämmelser angående utdelning av de till riksgäldskontoret avlämnade tryckta riksdagshandlingar* äga fullmäktige medgiva vissa bibliotek och andra institutioner rätt att till nedsatt pris av 12 kronor för årgång utbekomma riksdagstrycket i bundna exemplar. Sagda pris motsvarar det vid stadgandets tillkomst gällande prenumerationspriset för riksdagstrycket vid lagtima riksdag, utgörande 3 kronor för vardera kammarens protokoll och 6 kronor för bihanget. Sedermera har riksdagen år 1920 fastställt prenumerationspriset till respektive 6 kronor och 18 kronor eller alltså sammanlagt 30 kronor. Någon ändring har emellertid ej i anledning därav vidtagits i berörda § 5, varför bundna exemplar av riksdagstrycket i ovannämnda fall alltjämt utlämnas till ett pris av 12 kronor för årgång. Det torde väl emellertid få anses lämpligt, att sagda pris nu höjes till 30 kronor och även framgent överensstämmer med prenumerationspriset. Härför erfordras för närvarande beslut av riksdagen. Beträffande riksdagstrycket vid urtima riksdag innehålla 1914 års bestämmelser ej någon föreskrift, och har riksdagen ej heller fastställt prenumerationspriset för sådant tryck. Fullmäktige hava därför ansett sig kunna besluta härom. Det synes lämpligt, att beslutanderätten i fråga om såväl prenumerationsavgift och försäljningspris som utdelning av riksdagstryck i bundna exemplar helt överlämnas till fullmäktige. För ändamålet bör i reglementet för riksgäldskontoret intagas en ny paragraf av förslagsvis följande lydelse:

»Fullmäktige äga utfärda bestämmelser angående utdelning av de till riksgäldskontoret avlämnade tryckta riksdagshandlingarna ävensom fastställa prenumerationsavgift och försäljningspris för riksdagstrycket.»

Därest fullmäktige erhålla sålunda ifrågasatt befogenhet, komma fullmäktige att utfärda nya bestämmelser angående utdelning av de till riksgäldskontoret avlämnade tryckta riksdagshandlingarna, därvid erforderliga kompletteringar och mindre ändringar i nu gällande bestämmelser skola

vidtagas. Beträffande särskilt merberörda § 5 kommer däri att angivas, att det nedsatta priset skall motsvara fastställd prenumerationsavgift.

Med åberopande av vad sålunda anförts få fullmäktige hemställa, att bankoutskottet ville föreslå riksdagen besluta,

att §§ 37, 47 och 48 i reglementet för riksgäldskontoret skola uteslutas;

att §§ 16, 23, 24, 31, 36, 39, 43 och 61 skola från och med den 1 juli 1941 erhålla sådan ändrad lydelse, varom fullmäktige här ovan gjort framställning;

att §§ 38—46, 49—57 och 58—67 skola från och med nämnda dag betecknas respektive §§ 37—45, 46—54 och §§ 56—65;

samt att en ny paragraf av den lydelse, fullmäktige föreslagit och betecknad § 55, med giltighet från och med samma dag skall intagas i reglementet.

Vid fullmäktiges skrivelse var fogat förslag till ändrad lydelse av reglementet i de delar, som beröras i skrivelsen.

Utskottet. De av fullmäktige föreslagna reglementsändringarna äro i huvudsak aningen sammanhängande med av riksdagen fattade beslut rörande riksgäldskontorets verksamhet, sådan densamma fastställles i reglementet, eller ock påkallas de av numera inträdda ändrade förhållanden beträffande verksamhetens organisation. Vid den granskning utskottet ägnat fullmäktiges förslag, har utskottet ej funnit anledning till erinran mot detsamma. De föreslagna reglementsändringarna torde böra tillämpas från och med den 1 juli 1941. Utskottet hemställer förty,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret förevarande framställning, må, med tillämpning från och med den 1 juli 1941, besluta

att §§ 37, 47 och 48 i reglementet för riksgäldskontoret skola uteslutas;

att §§ 16, 23, 24, 31, 36, 39, 43 och 61 skola erhålla den ändrade lydelse, härvid fogade *Bilaga* utvisar;

att §§ 38—46, 49—57 och 58—67 skola betecknas respektive §§ 37—45, 46—54 och §§ 56—65;

samt att en ny paragraf av den lydelse, härvid fogad *Bilaga* utvisar och betecknad § 55, skall intagas i reglementet.

Stockholm den 13 juni 1941.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Närvarande: se sid. 6.

Bilaga.

F ö r s l a g

till

ändring i vissa delar av reglementet för riksgäldskontoret.

§ 16.

Vid — — — ense. Frågor om låns upptagande eller andra ärenden av mera allmän vikt — — — närvarande.

Riksgäldsdirektören — — — beslut.

Riksgäldsdirektören — — — sammankomsterna.

§ 23.

Suppleant för fullmäktig, vilken inkallas till deltagande i sammankomst, äger att, förutom resekostnadsersättning efter samma grunder, som ledamot av riksdagen samt traktamente för resa från hemorten och åter med 25 kronor, åtnjuta dagtraktamente, som för suppleant, bosatt i Stockholm, utgår med 25 kronor och för annan suppleant med 33 kronor för varje sammankomstdag.

§ 24.

Riksgäldskontoret — — — ändamål.

för — — — kapitalbudgeten;

för — — — beslutas;

för — — — påkallas; samt

för — — — statslån.

§ 31.

Obligationer — — — facsimiletryck; dock att beträffande premieobligationer, som icke löpa med ränta, och sparobligationer antalet namnteckningar må efter fullmäktiges bestämmande begränsas eller ock desamma helt uteslutas.

I fråga om — — — tryck.

§ 36.

Fordran på grund av riksgäldskontorets obligationer kan genom obligationernas inlämnande till riksgäldskontoret förvandlas till en i statsskuld-boken införd fordran. Inskrivning — — — begagnande.

§ 37.

Lika med nuvarande § 38.

§ 38.

Riksgäldskontorets kontanta tillgångar skola, såvitt och så länge de icke behöva användas för samma verk åliggande utbetalningar, insättas i riksbanken eller å postgirokonto eller placeras i lätt förytterliga valutor.

§§ 39—41.

Lika med §§ 40—42 resp.

§ 42.

På riksgäldskontorets — — — lika med nuvarande § 43 — — — riksgäldskontoret.

Utän hinder av vad i denna paragraf är stadgat, må däri angivna medel jämlikt § 38 insättas å postgirokonto eller placeras i lätt förtytterliga valutor.

§§ 43—45.

Lika med nuvarande §§ 44—46 resp.

§§ 46—54.

Lika med nuvarande §§ 49—57 resp.

§ 55.

Fullmäktige äga utfärda bestämmelser angående utdelning av de till riksgäldskontoret avlämnade tryckta riksdagshandlingarna ävensom fastställa prenumerationsavgift och försäljningspris för riksdagstrycket.

§§ 56—58.

Lika med §§ 58—60 resp.

§ 59.

1. Åt de av riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret gemensamt är uppdraget:

a) enligt § 50 regeringsformen att med Konungen samråda om utsättande av riksdagsort, då, i avseende till de i nämnda paragraf omförmälda hinder, riksdag ej kan hållas i huvudstaden; samt

b) enligt § 98 regeringsformen att, om justitieombudsmannens eller militieombudsmannens ställföreträdare skulle avsäga sig det erhållna förtroendet eller han övertagit ombudsmansämbetet eller hans befattning eljest bliver ledig samt val av ställföreträdare erfordras under det lagtima riksdag ej är församlad, utöva riksdagens rätt härutinnan.

2. Gemensamt — — — lika med nuvarande § 61 punkt 2 — — — fullmäktige.

3. Vid fullmäktiges — — — lika med nuvarande § 61 punkt 3 — — — per capita.

§§ 60—65.

Lika med nuvarande §§ 62—67.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Berling, Nordborg, Friggeråker, Nilsson i Mölndal, Sundvik*, Andersson i Jäger och Albertsson;

från andra kammaren: herrar Holmgren, Paulsen, Andersson i Falkenberg, K. A. Westman, Gustavson i Västerås, Andersson i Munkaljungby, Hilding och Sundberg.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.